

SOLLENTUNA KOMMUN

Infrastrukturprojektet

Slutrapport från delprojekt 4

Pedagogiskt centrum

Validering

Lilian Lama

2003-10-31

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Sammanfattning	3
Projektets omfattning	4
Uppdraget.....	4
Bakgrund	4
Projektdirektiv till delprojekt 4 - Pedagogisk handledning och validering.....	4
Mål.....	4
Avgränsning.....	4
Resurser	5
Tidplan.....	5
Projektets genomförande.....	5
Metod	5
Projektorganisation	5
Styrgrupp	5
Projektledare.....	5
Underprojekt Pedagogiskt centrum	5
Underprojekt Nätverk för validering	5
Resultat.....	6
Pedagogiskt centrum.....	7
Det Pedagogiska centrumets roll	8
Ekonomi.....	8
Nätverk för validering.....	8
Syftet med validering.....	8
Definition.....	9
Frågor som har belysts under arbetet.....	9
Genomförandet - en likvärdig validering	9
Resurser för genomförandet	9
Begränsande faktorer.....	10
Pågående verksamhet i andra kommuner	10

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

Sammanfattning

Utifrån projektdirektiv och uppsatta mål, när det gäller delprojekt 4 ”pedagogisk handledning och validering”, har gruppen under projekttiden strävat efter att nå de mål som satts upp.

Detta har inte varit utan problem. Därför har vi även försökt jobba reflektivt, vilket innebär att vi även kartlagt ett antal hinder och förutsättningar, som är knutna till projektmålen, och som blivit tydliga under projekttiden.

Detta har utmynnat i följande slutsatser kring det avslutade projektet, samt de hörnstenar som bör finnas med i ett fortsatt utvecklingsarbete.

- Fortsätt att utveckla det pedagogiska centrumet (som är detsamma som lärcentrum) för att erbjuda förutsättningar för livslångt lärande för vuxna i kommunen.
- En fortsatt finansiering av lärcentrumet måste klaras ut. Lärcentrumets roll kommer att vara central om vi ska kunna organisera valideringen på ett effektivt sätt.
- Det är viktigt att lärcentrumet ska lokaliseras vid Kunskapsparken, så att vi kan erbjuda en bra service till kommunens invånare på deras villkor, t ex ett lokalt kursutbud.
- Det är oklart vem som ska stå för individens utbildningskostnad/valideringskostnad - en större samordning krävs framgent mellan försäkringskassan, arbetsförmedlingen, kommunen och kommunens egna förvaltningar. För närvarande samordnas inte insatserna mellan dessa, tvärtom individen skickas från den ena handläggaren till den andra utan någon samordning. Dålig samordning mellan aktörer (validering och utbildning) bidrar till att det blir svårt att göra helhetsbedömningar. Ett lokalt avtal om finansiering för individen, mellan kommunen, arbetsförmedlingen, socialtjänsten och försäkringskassan krävs för att snabbare kunna sätta in den utbildning som behövs. På så sätt kan det pedagogiska centrumet fungera som ett nav för kompetensutveckling, vilket kommer att krävas i framtiden. Denna samordning kan inte ske på handläggarnivå.
- Handledning fungerar inte utan flexibla kurskoncept. Projektet har påvisat brister i detta kursutbud. Dagens kursutbud gör det nästan omöjligt att möta det individuella behovet av utbildning. Ett flexibelt kursutbud måste utvecklas, så att man kan möta denna efterfrågan. Kommunens strategi när det gäller hur man jobbar med flexibelt kursmaterial/flexibla kurser bör därför tydliggöras för de som behöver denna typ av utbildning.
-
- Ett samarbete med näringslivet för att få fram praktikplatser, t ex vid yrkesvalidering, bör startas.
- När det gäller handledning har det varit en brist att kommunen saknat egen personal. De avtal som vi har med våra entreprenörer omfattar inte detta sätt att jobba i kommunen.

I syfte att korta ned utbildningstiden för individen och spara pengar på lång sikt, är det viktigt att avsätta medel inför nästa upphandling, för att kunna arbeta vidare med validering.

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

Projektets omfattning

Uppdraget

Bakgrund

Riksdagen beslutade i juni 2001 om ”Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen” (prop 2000/01:72). Det nya riktade statsbidraget syftar till att inom kommunerna utveckla det livslånga lärandet. Sollentuna kommun ansökte om statsbidrag enligt skrivelse daterad 2002-02-18. Det övergripande syftet för infrastrukturarbetet i Sollentuna kommun är att se till att var och en i kommunen har enkel tillgång till utbildningsinformation och råd av god kvalitet som ger möjlighet till lärande. Gymnasienämnden lämnade projektdirektiv 2002-03-05 (reviderade 2002-03-13) till sex (6) delprojekt.

Projektdirektiv till delprojekt 4 - Pedagogisk handledning och validering

I kommunens utbildningsuppdrag ingår att erbjuda förutsättningar för lärande som passar varje individ utifrån den livssituation han eller hon befinner sig i och vilken lärtillstil som passar individen bäst. För att möta olika behov behöver idén om ”lärcentrum” utvecklas. Olika studieformer kombinerat med pedagogiskt stöd inom Kunskapsparkens ram möjliggör att möta särskilda behov vid inlärningshinder eller funktionshinder av olika slag.

Principen om livslångt lärande och livsvitt lärande innebär en vidgad definition av utbildning. Utgångspunkten för nytt lärande blir individens befintliga kunskaper oavsett var och hur de inhämtas. Genom validering blir befintliga kunskaper och färdigheter dokumenterade. En nära samverkan med kommunen, näringslivet, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och utbildare är av stor vikt i valideringsarbetet.

Syftet med projektet är att lämna förslag till arbetsformer och organisation för att utveckla det pedagogiska lärandet och att hjälpa den enskilda individen. Vidare ska projektet ta fram förslag till hur man kan lyfta fram individens värde i form av kunskaper och därmed kunna betygsätta/validera dessa. Tanken är också att kunna hjälpa företag att kartlägga deras personals kunskaper och kompetens. Dessutom ska projektet stödja nyanlända invandrare att skaffa ”papper” på vad de kan.

Mål

Ett pedagogiskt centrum med fysisk placering i Kunskapsparken.

Ett nätverk med arbetsmarknad och olika utbildare skapas för att erbjuda validering inom olika yrkesområden.

Avgränsning

Gränserna sätts utifrån budget för vuxenutbildning, medel från infrastrukturbidraget och de samverkans effekter som uppnås samt hur mycket stat och företag går in.

Kunskapsparken

Lilian Lama
Projektledare

Resurser

Budgetram för Kunskapsparken -- infrastrukturbidrag med 250 tkr.

Tidplan

Pedagogiskt centrum   slutfört december 2002 (senare beslutat till juni 2003)
Validering   slutfört mars 2003 (senare beslutat till juni 2003)

Projektets genomförande

Metod

Delprojektet har, med stöd av ovan redovisade resurser, genomfört uppdraget genom att i arbetsmöten (dag/halvdag) och i enskilda uppgifter ta fram underlag till projektet. Vi har tagit del av den erfarenhet som andra kommuner dragit i motsvarande uppgifter. Dessutom har projektmedlemmar hämtat in underlag från ett antal studiedagar/utbildningsdagar där dessa ämnen behandlats.

Delprojektet har varit uppdelat i två underprojekt nämligen Pedagogiskt centrum och Nätverk för validering. Av dessa två delprojekt har den största kraften lagts på Nätverk för validering.

Projektorganisation

Styrgrupp

Camilla Wallström, ordf
Ola Mårtensson
Lars Rajj (t o m 2003-01-30)
Anna-Karin Sundén (fr o m 2003-02-01)
Yvonne Ingelström
Ingegerd Hallert, Arbetsförmedlingen

Projektledare

Lilian Lama

Underprojekt Pedagogiskt centrum

Mikael Frostevall, underprojektledare
Lilian Lama
Anne-Cathrine Rydberg
Lena Debruin, Infocomp
Johan Svenonius, Lernia
Katarina Lundblad-Karlsson, Sollentuna Vux AB

Underprojekt Nätverk för validering

Lilian Lama, underprojektledare

Kunskapsparken

Lilian Lama
Projektledare

Mikael Bonde, QD System AB
Anette Blomqvist, Didactus AB
Agneta Bengtsson, Arbetsförmedlingen
Birgitta Engqvist, Academedia (fd Computer Research)

Resultat

I Sollentuna kommun sker en kontinuerlig samverkan mellan kommun, näringsliv och berörda statliga myndigheter samt utbildningsföretag för att finna former för bästa utbildning och bästa utnyttjandet av resurser. Detta har dock inte skett organiserat i alla delar och inte heller med tydlig ansvarsfördelning. I regel är det kommunen som tar ansvaret för att driva dessa gemensamma frågor. Det finns ett starkt behov av att få en utvecklad samordning av insatserna där de olika intressenterna tydligt känner ansvarsfördelningen avseende planering, genomförande, utvärdering, ekonomi mm.

Nästa steg är att starta det pedagogiska centrumet, som också kallas lärcentrum.

Under det senaste året har arbete inletts för att göra valideringar. Starten har skett i form av att ett regionalt projekt, i Botkyrka kommun. Representanter från Sollentuna kommun (Kunskapsparken) har deltagit i informationsträffar samt i utbildning för certifiering av vägledare.

Det valideringsarbete som finns i Sollentuna kommun sker mot betyg. För att gå vidare med validering valdes några elever ut som pilotfall, som redovisas nedan.

En studerande som har arbetat i IT-branschen fick tillgodoräkna sig en termin genom två veckors tester hos utbildningsanordnaren. Resten av terminen läste hon kärnämnen. Vilket gör att hon kan få gymnasiekompetens på mycket kortare tid.

En elektriker, som har arbetat i familjeföretaget, behövde få sina kunskaper validerade, för att få behörighet. Detta kunde göras på avsevärt kortare tid än två år, vilket annars är den normala tiden.

Fyra studerande har rekryterats från SFI¹ och deltar i valideringsprojektet:

- En studerande, som har arbetat inom IT-branschen i 10 år utomlands, gör praktik på ett företag för att utveckla svenskan och slå fast vilka utbildningsmoment han behöver för att komma ut på arbetsmarknaden.
- Ytterligare en studerande har en praktikplats på en frisörsalong genom ungdomsgarantin.
- Den tredje har kockutbildning från Ryssland och har arbetat två år ombord på fartyg i handelsflottan. Den studerande går idag igenom hela grundutbildningen, då utbildningssystemet inte klarar av att endast erbjuda vissa delmoment.

---

¹ SFI – Svenska För Invandrare

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

- Den fjärde har arbetat som rörmokare i 10 år i sitt hemland. Genom praktik på en firma i kommunen kan vi kartlägga hans kunskaper i yrket. Dessutom kommer detta att utveckla hans svenska.

Från arbetsförmedlingen kom ytterligare en elev. Hon ville validera sina kunskaper inom frisöryrket och har nu deltidsjobb på en frisörsalong. Hon är inskriven för yrkesvalidering i Botkyrka.

Två kvinnor som riskerar arbetslöshet och som har en lång erfarenhet inom barnomsorgen, men utan formell utbildning, har genomfört validering för barnomsorgspersonal i Sigtuna. Båda uppfyllde kraven för att delta i Sigtunaprojektet, som kompetensutvecklar egen personal i kommunen. Efter valideringen deltar de nu i utbildning för att höja sin kompetens. Den ena finansierar sina studier med rekryteringsbidrag medan den andra som har fyllt 50 år inte får någon ersättning, men väljer ändå att gå utbildningen. Detta är ett samarbete mellan Sollentuna och Sigtuna kommun.

Pedagogiskt centrum

Vi lever idag i allra högsta grad i ett kunskapssamhälle. Det innebär att det kommer att finnas ett ökat behov av utbildning och utveckling under stora delar av en människas liv. Detta kommer att medföra att individen i framtiden i större utsträckning än idag behöver bli lotsad vid bl a studie- och yrkesval.

Underprojektet har prövat vilken roll det pedagogiska centrumet ska ha och hur det bör vara organiserat. Vi har också funderat över behovet av olika samverkansformer inom och utanför kommunen där den viktiga frågan har varit vem som ”äger” eller har uppdraget. Vidare har vi sett på vilka grupper som har tillgång till utbildning och stöd och hur det borde förändras i en framtid. En av de svåra men också avgörande frågorna är hur ekonomin ska hanteras för den framtida verksamheten. Slutligen har vi tagit ställning till hur vi skulle kunna öka tillgången till både utbildningen som sådan och när i tiden (dag/kväll/helg) det bör vara möjligt att få stöd mm.

Kommunen bör, med det Pedagogiska centrumet som bas, också få en ökad samverkan med näringslivet i kommunen. Centrumet kan också bidra till ett flexiblare utnyttjande av högskolans utbud genom att kunna erbjuda ändamålsenliga lokaler med utrustning för distansutbildning. Det Pedagogiska centrumet kan erbjuda handledning och kurser i studieteknik, för alla innevånare i kommunen för att underlätta livslångt lärande, oavsett om de deltar i vuxenutbildningen eller inte. Det Pedagogiska centrumet ska också erbjuda stöd och handledning till grupper med läs- och skrivsvårigheter, handikapp och andra funktionshinder. Bibliotekens förändrade roll/inriktning måste tas till vara, dels med den personella kompetens som finns i form av handledning, dels utnyttjandet av bibliotekens generösa öppethållandetider.

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

Det Pedagogiska centrumets roll

För att öka möjligheterna till ett flexibelt lärande är det viktigt att stärka och säkerställa kvalitén för all verksamhet som bedrivs där. Vi har funnit att centrumet bör ha följande roller:

- Vara huvudansvarig för vägledning vid studie- och yrkesval
- Samordna insatserna mellan de olika kommunala enheterna (bibliotek, vuxenutbildningen, socialtjänsten, etc) samt näringslivet, högskola och övriga utbildningsanordnare
- Vara den sammanhållande funktionen (skapa en gemensam kommunal plattform) i kommunen för det flexibla lärandet (stöd och utbildning)
- Samverka med länsarbetsnämnd (LAN), arbetsförmedling, försäkringskassan som svarar för bl a arbetsmarknadsåtgärder och rehabilitering

Ekonomi

Vi har tidigare nämnt kostnadsfrågan. Kommunen bör ta initiativ till en tydligare fördelning av kostnader eller egentligen en tydligare samordning för utnyttjandet av tillgängliga resurser. Tanken med utbildning eller validering att den i slutändan ska leda till ett arbete eller utveckling av kompetensen hos en redan anställd. Kostnaden bör då tas av den som har det grundläggande åtagandet.

Vi finner det angeläget att klara ut:

- Tydliga regler för finansieringen av olika insatser (huvudman, stödjande organisation).
- Tydliga direktiv från en högre nivå inom kommunen om samordning av resurser från kommunala och statliga organ, riktade mot samma insats (ex det pedagogiska centrumet, försäkringskassan och arbetsförmedlingen).
- Utveckling av samverkansavtalet inom Nord-sektorn för att kunna erbjuda ett större utbud av utbildning.
- Möjligheterna att förändra/avskaffa systemet med reglerad interkommunal ersättning.

Nätverk för validering

Syftet med validering

Det grundläggande syftet med validering är att stärka individens självkänsla, korta studietiden, höja individens motivation att studera eller öka sin kompetens. Syftet är också att korta utbildningstiden och därmed minska kostnaderna, både för kommunen och för den enskilde. Det finns därför tydliga motiv till att få individens kompetens dokumenterad genom en validering. Brister i dokumenterad utbildning eller bristande kompetens gör att personal riskerar att hamna i arbetslöshet eller bli orörliga på arbetsmarknaden.

Eftersom valideringsinstrumentet idag är en försöksverksamhet, är det inte många som känner till vad validering är. Det gäller därför att få företagen och organisationerna att bli kunnigare om vad det är och därmed få dem att bli positiva till validering och också se fördelarna för deras egen verksamhet. För att se validering som ett viktigt instrument finner vi det angeläget att:

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

- Skapa kunskap om och därmed förtroende för validering inom näringsliv och andra organisationer
- Öka kunskapen hos individen om möjligheterna till validering för bl a individanpassad utbildning

Definition

Under arbetets gång har det varit nödvändigt att ha en definition av vad validering är. Vi har jobbat utifrån följande definition: ***”Med validering menas en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och erkännande av kunskaper och kompetens, som en person har oavsett var och hur de förvärvats.”***²

Valideringen ska vara ett stöd för den enskilda individen att ha som underlag för studie- och yrkesvägledning, när man behöver visa sin faktiska kompetens för att få jobb eller för att slippa läsa om avsnitt som man redan behärskar i en utbildning. För invandrare ska valideringen kunna vara ett led i integrationsinsatserna.

Frågor som har belysts under arbetet

Med utgångspunkt från definitionen samt ovan angivna inriktning har vi ägnat huvuddelen av tiden åt följande frågor:

- Vad är syftet med valideringen inom vår egen kommun?
- Hur kan man säkerställa en likvärdig validering?
- Vilka kriterier ska gälla för att få bli validerad?
- Vem ska genomföra valideringen?
- Vilka resurser finns inom kommunen för att genomföra validering?
- Vilka samverkansvinster kan man skapa?
- Hur ska valideringen finansieras?
- Hur ska vi utveckla utbildningspaket efter valideringen?
- Vilka projekt pågår idag som skulle kunna stå som förebild för Sollentuna kommun?
- Hur mäter vi effekterna av valideringen?
- Hur kan vi mäta besparingarna, på kort och på lång sikt?
- Hur ska vi marknadsföra valideringen?

Genomförandet - en likvärdig validering

Det måste finnas tydliga regler för validering, så att den blir likvärdig inom alla delar av landet. Det torde vara nödvändigt att få en nationell norm för validering, jfr de nationella proven inom skolan. Vi ser frågan som svårlöst i ett lokalt perspektiv. För att få en likvärdig validering bör:

- Frågan föras upp på nationell nivå
- Finna former för att kunna erbjuda en anpassad utbildning, efter genomförd validering, vilket kräver ett mycket flexibelt utbildningssystem
- Utveckla detta flexibla utbildningssystem

Resurser för genomförandet

I syfte att korta ned utbildningstiden för individen och spara pengar på lång sikt, är det viktigt att reservera medel inför nästa upphandling, för att kunna arbeta vidare med validering. Man

---

² Utbildningsdepartementets definition

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

bör undersöka möjligheterna att få resurser från EU, t ex Mål 3-pengar, som skulle kunna användas för att bygga upp en fungerande samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunen.

Begränsande faktorer

Arbetet med att utveckla valideringsinstrumentet pågår i de flesta kommuner. Man har kommit olika långt och arbetet sker till del i blindo då området till stora delar är nytt. Det finns därför en flora av lösningar där de olika kommunerna var och en tror på sin modell. Detta har till del skapat begränsningar i samverkan för utveckling.

De ekonomiska förhållandena kommer alltid upp som en begränsande faktor:

- Hur ska den enskilda individen kunna försörja sig under validering och utbildning/kompetenshöjande insatser?
- Hur ska individen få tillgång till ett flexibelt kursutbud?
- Vem ska stå för utbildningskostnaderna?
- Avtalen med utbildningsanordnarna.

I flera fall finns det begränsande faktorer som förhindrar den grundläggande tanken till flexibelt lärande. Dessa måste undanröjas. Det måste vara så att den enskilde ska kunna ha en säkrad ekonomi under tiden för validering och utbildning.

ESF³-rådet har gett nya projektdirektiv till det nationella centrumet i Botkyrka, t ex krävs det nu att Sollentuna kommer med en grupp om 25 individer för att valideringen ska vara möjlig att genomföra.

Pågående verksamhet i andra kommuner

Tre olika modeller har studerats:

- CERK⁴ i Botkyrka, som är det regionala centrumet för validering i Mälardalen
- Stockholms kommun samarbetar med Botkyrka, dessutom har kommunen reserverat medel och tagit fram en egen modell, som används i väntan på de nationella direktiven.
- Sigtuna kommun har också ett lokalt försök i väntan på de nationella direktiven, som främst inriktas på kompetensutveckling av barnomsorgspersonalen i kommunen.

Försöken i Stockholm och Sigtuna behandlas inte ytterligare. Nedan beskrivs Botkyrka-modellen mer utförligt.

CERK erbjuder ett paket som innehåller tre olika moment:

- yrkeskompetens enligt branschens egna definitioner som genomförs av yrkesbedömare (tester, intervjuer och bedömning på en arbetsplats)
- baskompetens handlar om att bestämma validantens förmåga i:
  - kommunikation (svenska)
  - matematik
  - IT (datakunskap)

---

³ ESF – Europeiska socialfonden i Sverige

⁴ CERK – Centrum för ERkännande av Kompetens

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

- Engelska
- generell kompetens beskriver validantens förmåga att:
  - organisera arbetet
  - arbeta självständigt och i grupp
  - se helheten
  - arbeta med kvalitetsfrågor

Validering görs genom tester och samtal. Personlighetstesten är frivillig.

Vem valideras? Den som har:

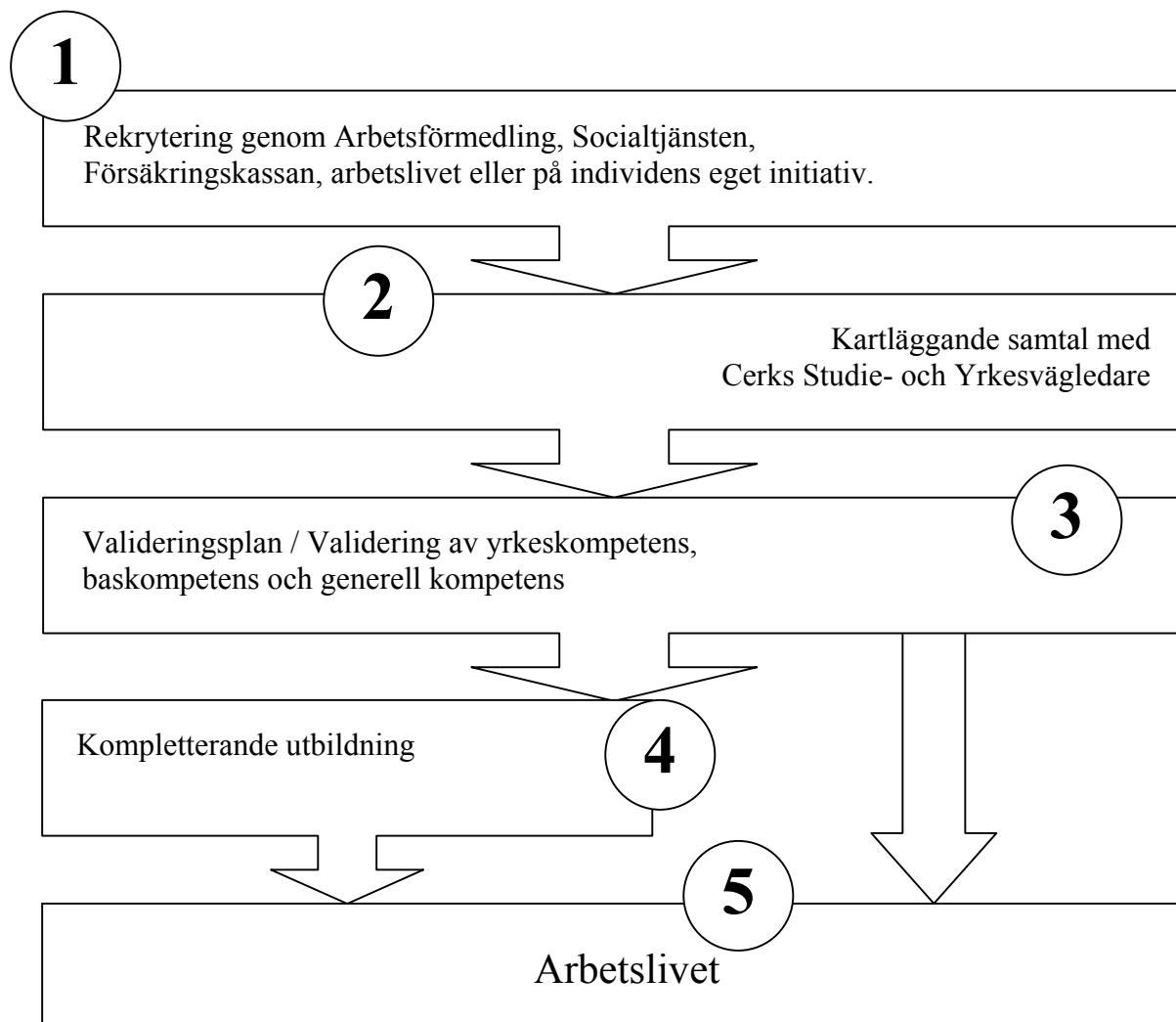
- erfarenhet inom ett yrkesområde och vill ha ett erkännande bevis på sitt kunnande,
- riskerar att bli arbetslös,
- är anställd, men vill förstärka sin ställning,
- tänker börja studera och vill förkorta studietiden
- har skaffat kunskaper i arbetslivet eller på fritiden, men saknar verifikation på detta.

Hur går det till?

Kunskapsparken

Lilian Lama

Projektledare

Resultatet bekräftas med ett valideringsintyg, som blir en del i individens meritportfolio. Intyget ska legitimeras av både arbetslivet och samhället och det ska anknytas till ett så kallat Euro-CV.